

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 166/2022-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpenej advokátom JUDr. Miroslavom Hrickom, 1. mája 709, Liptovský Mikuláš, proti uzneseniu Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 6 C 42/2017-160 z 23. decembra 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. marca 2020, splnomocnenie doplnené 25. apríla 2020, domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Napadnuté uznesenie navrhuje zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a žiada priznať náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že na základe žaloby sťažovateľky bolo na Okresnom súde Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“) vedené konanie o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti na základe žaloby sťažovateľky podanej 17. decembra 2017. Výzvou z 3. apríla 2018 súd – vyšší súdny úradník vyzval sťažovateľku zaplatiť súdny poplatok z návrhu vo výške 73 eur, ktorý sťažovateľka zaplatila dňa 27. apríla 2018. Uvedený poplatok bol vypočítaný z predmetu konania vo výške 2387,08 eura. Po tom, ako súd vo veci nariadil prvé pojednávanie na 30. august 2018, sťažovateľka podaním z 11. augusta 2018, doručeným súdu 13. augusta 2018, podala návrh na zmenu žaloby spočívajúci v tom, že sťažovateľka zmenila výšku sumy požadovanej od žalovaného, a to na základe predloženého znaleckého posudku, v ktorom bola určená cena pozemku za 1 m² vo výške 5,93 eur,

a žiadala, aby súd žalovaného zaviazal na úhradu sumy 4 263,67 eur na vyrovnanie jeho spoluvlastníckeho podielu.

3. Konanie sa skončilo uznesením o schválení zmiernu č. k. 6C/42/2017 zo 6. augusta 2019. Po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o schválení zmiernu 31. augusta 2019 okresný súd uznesením č. k. 6C/42/2017 z 13. novembra 2019 vydaným vyšším súdnym úradníkom dorubil sťažovateľke súdny poplatok vo výške 575,50 eur. Pri rozhodovaní vychádzal súd z ceny podielu žiadaného sťažovateľkou, podľa ňou predloženého znaleckého posudku, ktorým bola všeobecná hodnota predmetnej parcely určená sumou 29 900 eur a na základe ktorého žalobkyňa určila cenu pozemku 5,93 eur/1 m².

4. Proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka podala sťažovateľka sťažnosť, keďže podľa jej názoru žiadne ustanovenie zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) neumožňuje dodatočné uloženie povinnosti zaplatiť súdny poplatok zo žaloby, ktorú sudca okresného súdu napadnutým uznesením zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

- a) okresný súd uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok zo žaloby po právoplatnom skončení konania, nekonal spôsobom, ktorý mu umožňuje zákon o súdnych poplatkoch a prekročil svoju právomoc;
- b) žiadne ustanovenie zákona o súdnych poplatkoch neumožňuje dodatočné uloženie povinnosti zaplatiť súdny poplatok zo žaloby, odvolávajúc sa na § 13 ods. 1, § 10 ods. 1, § 11 ods. 1 a § 7 ods. 7 zákona o súdnych poplatkoch. Sťažovateľka tvrdí, že v jej prípade nešlo o doplatok súdneho poplatku podľa § 7 ods. 7 zákona o súdnych poplatkoch, keďže poplatok, ktorý jej súd dorubil, je „základným“ súdnym poplatkom, a preto súd mohol postupovať iba podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch;
- c) v obdobnej veci už v minulosti rozhodoval Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudkom č. k. 4Cdo/39/2007, v ktorom judikoval, že *„súdne konania, ktoré nie sú v prílohe zákona o súdnych poplatkoch (sadzobníku súdnych poplatkoch) sa súdne poplatky nevyberajú; v takomto prípade poplatková povinnosť nevzniká a analogické určenie výšky súdneho poplatku neprichádza do úvahy“*;
- d) v obdobnej veci už rozhodoval aj ústavný súd nálezom č. k. IV. ÚS 63/2019 z 21. mája 2019, podľa ktorého (s ohľadom na čl. 59 ods. 2 ústavy) *„ak zákon o súdnych poplatkoch ukladá poplatkové povinnosti, tieto musia byť stanovené jasne a jednoznačne. Ak teda zákon o súdnych poplatkoch neukladá povinnosť vyrubiť, resp. dorubiť súdny poplatok po postúpení veci z upomínacieho konania, okresný súd v takomto prípade nemal právomoc postupovať spôsobom, ktorý v konečnom dôsledku viedol k vydaniu napadnutého uznesenia“*. Sťažovateľka dodáva, že o to viac to platí v prejednávanej veci, pretože okresný súd jej dorubil súdny poplatok nie v „živom“ konaní, ale až po jeho právoplatnom skončení.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie práv označených v bode 1 tohto uznesenia napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým bola odmietnutá sťažnosť proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka o dorubení súdneho poplatku z dôvodu prekročenia právomocí súdom.

7. Ústavný súd považuje v rámci formulovania *všeobecných východísk*, ktoré tvoria ústavnoprávny základ jeho rozhodovania o ústavnej sťažnosti sťažovateľky, za potrebné v prvom rade zdôrazniť, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa zásadne obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

8. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je úlohou ústavného súdu posúdiť, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Z hľadiska sťažovateľkou uplatnenej argumentácie ústavný súd pristúpil k preskúmaniu uznesenia o zamietnutí sťažnosti, pričom jeho úloha spočívala v posúdení skutočnosti, či sa záver okresného súdu o zamietnutí sťažnosti zakladá na zákonných dôvodoch a či tieto dôvody boli v kontexte sťažovateľkou uplatnenej argumentácie v jej námietkach dostatočne a ústavne konformne formulované a či interpretácia a aplikácia § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch okresným súdom v jej veci je z ústavnoprávneho hľadiska udržateľná.

10. Zo samotnej sťažnosti, ako aj z pripojeného uznesenia okresného súdu č. k. 6C/42/2017 z 23. decembra 2019 a uznesenia okresného súdu č. k. 6C/42/2017 z 13. novembra 2019 vyplýva, že prvá výzva súdu – vyššieho súdneho úradníka z 3. apríla 2018 na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 73 eur vychádzala z nesprávneho základu, t. j. hodnoty výplatku, v sume 2387,08 eur. Medzitým sa konanie skončilo zmierom uznesením č. k. 6C/42/2017 zo 6. augusta 2019, ktoré nadobudlo právoplatnosť 31. augusta 2019. Následne vyšší súdny úradník príslušného súdu vydal nové uznesenie, t. j. druhé rozhodnutie o uložení zaplatiť súdny poplatok zo žaloby vo výške 575,50 eur, ktoré tentokrát vychádzalo zo správneho základu, t. j. ceny podielu žiadaného sťažovateľkou podľa § 7 ods. 9 zákona o súdnych poplatkoch, ktorá predstavuje hodnotu 22 788, 99 eur.

11. V tomto prípade je podstatné zaoberať sa námietkou sťažovateľky týkajúcou sa uloženia povinnosti súdom doplatiť súdny poplatok zo žaloby po právoplatnom skončení konania. Zároveň ústavný súd skúmal, či ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch umožňujú dodatočné uloženie zaplatenia súdneho poplatku zo žaloby v nadväznosti na judikatúru všeobecných súdov a ústavného súdu. Na tieto účely sa ústavný súd zaoberal otázkou, či je možné vyrubiť súdny poplatok po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej v rámci trojročnej prekluzívnej lehoty podľa § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch.

12. Vyrubenie súdneho poplatku nie je v zákone o súdnych poplatkoch bližšie definované a ako pojem sa používa izolovane len v súvislosti s nemožnosťou vyrubenia súdneho poplatku po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom sa stal splatným. Takéto osamotené použitie pojmu preto nevyhnutne vedie k záveru, že § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch nemožno správne vyložiť použitím či už jazykovej, alebo systematickej metódy výkladu, keďže pojem vyrubenia súdneho poplatku je bez akéhokoľvek bližšieho vzťahu k už opísaným, zákonom jasne definovaným postupom všeobecných súdov v procese vynucovania si povinnosti zaplataenia súdnych poplatkov. Jedinou správnu metódou, ktorou možno vykladať § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, je jasná identifikácia toho, aký je účel tejto normy. Nemožnosť vyrubenia súdnych poplatkov po uplynutí troch rokov od konca roka, v ktorom sa súdny poplatok stal splatný, zrejme smeruje k ochrane účastníkov súdnych konaní pred oneskoreným vynucovaním si zaplataenia týchto poplatkov zo strany štátu. Bolo by neudržateľné, aby štát mohol ukladať splnenie poplatkových povinností v akomkoľvek časovom odstupe od momentu ich vzniku, keďže opačný výklad by mohol viesť k porušeniu ústavného princípu právnej istoty vo vzťahu štátu ako subjektu povinného zabezpečiť realizáciu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (III. ÚS 478/2021-27).

13. Vychádzajúc z uvedeného, *a contrario* vyplýva, že je možné vyrubiť súdny poplatok do uplynutia troch rokov od konca roka, v ktorom sa stal súdny poplatok splatný. Uvedené tvrdenie potvrdzuje aj prax všeobecných súdov (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Sžo 29/2008 z 16. apríla 2008). V predmetnej veci sa konanie začalo podaním žaloby 17. decembra 2017, preto mal okresný súd zákonnú možnosť vyrubiť súdny poplatok až do 31. decembra 2020.

14. Z uvedeného skutkového stavu ústavný súd konštatuje, že okresný súd v bode 23 napadnutého uznesenia správne a precízne poukázal na špecifiká konania, ktoré ovplyvnili konečnú výšku súdneho poplatku vzhľadom na hodnotu nehnuteľnosti, na cenu podielu požadovanú sťažovateľkou, pri súčasnom znížení súdneho poplatku, zohľadňujúc elektronické podanie žaloby, ukončenie konania súdnym zmierom a zaplatený súdny poplatok.

15. Ústavný súd tak konštatuje, že okresný súd korektne vypočítal lehotu v zmysle § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch od podania žaloby a správne určil výšku súdneho poplatku. Podľa judikatúry ústavného súdu na uvedenom nič nemení, že napadnutým uznesením okresného súdu bola sťažovateľovi už po právoplatnom skončení veci uložená poplatková povinnosť (II. ÚS 225/2010). V nadväznosti na námietku sťažovateľky o prekročení právomocí okresným súdom pri vyrubení súdneho poplatku po právoplatnosti uznesenia v tejto súvislosti možno konštatovať, že súd postupoval v zákonných medziach prekluzívnej trojročnej lehoty podľa § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch.

16. Okresný súd teda jasne, zrozumiteľne a logicky vysvetlil, akými úvahami sa pri posúdení možnosti súdu vyrubiť poplatok zo žaloby aj neskôr po začatí konania (v tomto prípade až po právoplatnosti uznesenia o schválení zmiere), ako aj samotnej výšky súdneho poplatku spravoval.

17. Ústavný súd za týchto okolností nemá ústavne relevantný dôvod a ani oprávnenie na to, aby prehodnocoval právny záver okresného súdu a tento následne podroboval ústavnoprávnej korekcii. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom uvedeným v uznesení okresného súdu

nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o neodôvodnenosti tohto názoru a ani nezakladá oprávnenie ústavného súdu nahradiť názor okresného súdu svojím vlastným.

18. Pokiaľ ide o sťažovateľkou uvedený nález ústavného súdu č. k. IV. ÚS 63/2019 z 21. mája 2019, tento sa týkal posúdenia odlišnej situácie, keď okresný súd dorubil sťažovateľovi súdny poplatok za návrh v štádiu, keď ako príslušný súd už vec prejednával podľa Civilného sporového poriadku (teda po upomínanom konaní).

19. Vzhľadom na uvedené ústavný súd neidentifikoval v záveroch formulovaných okresným súdom arbitrárnosť ani nedostatok odôvodnenia, ktoré by mohli signalizovať porušenie práv sťažovateľky, a preto jej ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

20. Na záver ústavný súd dodáva, že sťažovateľka v bode I návrhu petitu svojej ústavnej sťažnosti navrhovala vysloviť porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/80/2014, čo vzhľadom na ďalšie body petitu, samotné odôvodnenie ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených ústavný súd vyhodnotil ako zrejmu chybu v písaní. Z tohto dôvodu sa námietkou porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. marca 2022

Miloš Mad'ar
predseda senátu